

پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم ترین پل

برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری

Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to experience intimacy in relationships: A review study

Manouchehr Rezaee*

M.A. in family counseling, faculty of psychology and educational sciences, Department of counseling, University of Kharazmi, Tehran, Iran.
manouchehr.rezaee24@gmail.com

Sedighe Ahmadi

Assistant Professor, faculty of psychology and educational sciences, department of counseling, University of Kharazmi, Tehran, Iran.

منوچهر رضائی (نویسنده مسئول)

کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، گروه مشاوره، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

صدیقه احمدی

استادیار، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، گروه مشاوره، دانشکده خوارزمی، تهران، ایران.

Abstract

Individuals can be intimate with each other through a variety of mechanisms, but one of these key factors is Perceived Partner Responsiveness (PPR). Because there was no rich literature review on this construct in the country, the purpose of this study was to bring in the concept of perceived partner responsiveness, its elements, how this structure works, significant effects of this structure on different areas of individual's life and the positive consequences of its existence in relationships and the negative consequences of its absence in human interactions. This study was a systematic review of most of the scientific sources related to this structure in scientific databases. Related sources were downloaded from Google Scholar, PubMed, Scopus, Science Direct, Sage, Wiley, Springer, Taylor and Francis, and the social-scientific ResearchGate database from 1992 to 2022 and those sources that met the research criteria (sources that included the counteractive role of perceived partner responsiveness and also included the keywords of PPR and intimacy) were included in the study (57 studies) and unrelated sources (84 studies) were excluded (141 studies in total). Findings of various studies indicate that the perceived partner responsiveness by neutralizing negative consequences and increasing positive emotions, affections, and constructive attitudes toward each other in interactions has always been the most important predictor of intimacy and satisfaction in relationships. Consequently, PPR will develop the happiness and well-being of individuals.

Keywords: Perceived Partner Responsiveness, Buffering role, Intimacy, Review study.

چکیده

افراد با استفاده از سازوکارهای مختلف می‌توانند با یکدیگر صمیمی شوند اما یکی از کلیدی‌ترین این عوامل، پاسخگویی ادراک شده همسر (PPR) است. از آنجاکه ادبیات پژوهشی غنی در مورد این سازه در کشور وجود نداشت، هدف مطالعه حاضر روشن ساختن مفهوم پاسخگویی ادراک شده همسر، عناصر سازنده آن، نحوه اثرگذاری این سازه، تأثیرات قابل توجه این سازه بر حوزه‌های مختلف زندگی افراد و پیامدهای مثبت وجود آن در روابط و پیامدهای منفی فقدان آن در تعاملات انسان‌ها بود. این مطالعه، مروری نظام‌مند در بین اکثر منابع علمی مرتبط با این سازه در پایگاه داده‌های علمی بود. منابع مرتبط از سال ۱۹۹۲ تا سال ۲۰۲۲ از پایگاه‌های داده گوگل اسکالر، پایمد، اسکوپوس، ساینس دایرکت، سیج، وایلی، اشپرنگر، تیلور و فرانسیس و شبکه اجتماعی- علمی ریسرچ گیت دانلود گردیدند و آن دسته از منابعی که منطبق با ملاک‌های پژوهش (منابعی که در بردارنده نقش خنثی‌کنندگی پاسخگویی ادراک شده همسر بودند و هم چنین کلید واژه‌های PPR و صمیمیت را شامل می‌شدند) بودند وارد مطالعه شده (۵۷ مطالعه) و منابع نامرتبط (۸۴ مطالعه) کنار گذاشته شدند (در مجموع ۱۴۱ مطالعه). یافته‌های پژوهش‌های مختلف دلالت بر این دارند که پاسخگویی ادراک شده همسر از طریق خنثی کردن پیامدهای منفی و افزایش هیجانات، عواطف مثبت و نگرش سازنده افراد نسبت به یکدیگر در تعاملات، همواره مهم‌ترین پیش‌بین صمیمیت و رضایت در روابط بوده است. در نتیجه، PPR خوشبختی و بهزیستی افراد را افزایش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: پاسخگویی ادراک شده همسر، نقش بازدارندگی، صمیمیت، مطالعه مروری

پاسخگویی ادراک شده همسر^۱ - احساس درک شدن^۲، تصدیق شدن^۳ و مراقبت شدن^۴ فرد از جانب شریک رمانتیک اش - برای خلق کردن صمیمیت در زوجها ضروری است و به‌عنوان یک چارچوب سازمان دهنده مهم جهت درک کردن پویایی‌ها و بهزیستی رابطه تلقی می‌شود (ریس و گیبل^۵، ۲۰۱۵؛ برجران^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). پاسخگویی ادراک شده به یکی از مهم‌ترین سازه‌ها در علوم ارتباطی تبدیل شده است. ریس و همکاران بر این عقیده هستند سازه که آن‌ها پاسخگویی ادراک شده همسر به خود^۷ می‌نامند یک اصل سازمان دهنده مرکزی^۸ را برای مطالعه روابط شخصی فراهم می‌کند. آن‌ها این سازه را به صورت فرایندی تعریف می‌کنند که از طریق آن افراد به این باور می‌رسند که شریک ارتباطی هم به ویژگی‌های مرکزی و مبین خود آن‌ها توجه می‌کند و هم به صورت حمایتگرانه به آن‌ها واکنش نشان می‌دهد. PPR به رشد صمیمیت در یک رابطه نزدیک کمک می‌کند. این تعریف PPR با تعریف صمیمیت یا نزدیکی یکی نیست؛ بجای آن ریس و همکاران این فرایند را به‌عنوان مسیری (هرچند یکی از مسیرهای کلیدی) در نظر می‌گیرند که افراد از طریق آن صمیمی یا به هم نزدیک می‌شوند (ریس و همکاران، ۲۰۰۴).

پاسخ‌ها تا جایی که سه خصوصیت را پردازش کنند به صورت پاسخگو ادراک می‌شوند: الف) درک و فهم، یا اینکه فرد بر این عقیده باشد که شریکش واقعیت‌های مربوط به او را به طور مناسب و درست دریافت کرده است. درک و فهم نشان می‌دهد که فرد از همسرش، نیازها و ترس‌هایش، از آنچه همسرش قصد انجام دادنش را دارد و قادر به انجام دادنش است، نگاه درستی دارد. درک و فهم به این دلیل مهم است که حس اصالت و درستی را پرورش می‌دهد (کرنیس و گلدمن^۹، ۲۰۰۶؛ ریس، ۲۰۱۴). به این خاطر که دو عامل بعدی بر اساس آن پیش‌بینی می‌شوند؛ به خاطر اینکه نیازهای مربوط به خود-تأییدی^{۱۰} را برآورده می‌کند (سوان^{۱۱}، ۱۹۹۰) و مهم اینکه در صورت نبود درک و فهم، تلاش‌های یک همسر برای نشان دادن اعتباربخشی و مراقبت به صورت گمراه‌کننده به نظر می‌رسد و در نتیجه این اعتباربخشی و مراقبت برای خود فرد حاشیه‌ای به نظر می‌آید (ریس، ۲۰۱۳). ب) اعتباربخشی، یا اعتقاد به اینکه زوجها به توانایی‌ها، خصایص و جهان‌بینی همدیگر بها داده و ارزش قائل می‌شوند. اعتباربخشی حاکی از ارزش همسر است؛ و به طور ضمنی دلالت بر این دارد که فرد منافع شخصی را فدای مصالح رابطه می‌کند (موری و هلمز^{۱۲}، ۲۰۱۱). اعتباربخشی مهم است؛ چرا که حاکی از علاقه و پذیرش شریک نسبت به خود همسرش است (فینگن‌آور و ریگتی^{۱۳}، ۲۰۱۱). ج) مراقبت یا اعتقاد به اینکه در زمان نیاز به کمک، همسر آن را فراهم خواهد کرد؛ چیزی که نگرانی و دلواپسی آن‌ها برای سلامتی یکدیگر را نشان می‌دهد. مراقبت به طور مستقیم نگرانی جدی فرد برای سلامتی همسرش را دربر می‌گیرد (کلارک و میلز^{۱۴}، ۲۰۱۲؛ ریس، ۲۰۱۴).

«درک و فهم» عنصر شناختی فرایند پاسخگویی است. درک و فهم شامل این احساس است که فرد (شخص پاسخ‌دهنده) خود درونی همسرش را درک کرده است، حقایق را فهمیده است و به طور مناسبی از عقاید، نیازها، اهداف و شرایط همسرش مطلع است. «اعتباربخشی» شامل این احساس است که فرد پاسخ‌دهنده فرد افشاء کننده را خواهد پذیرفت. اعتباربخشی حاکی از احترام گذاشتن و ارزش‌گذاری به فرد است و از طریق بیان کردن مجدد سخنان فرد مقابل، بازخورد مثبت و سؤالات باز- پاسخ منتقل می‌شود. «احساس مراقبت شدن» حاکی از این است که فرد افشاء کننده از جانب فرد پاسخ‌دهنده احساس علاقه، صمیمیت، عاطفه و حمایت را تجربه کند (ریس و پتریک^{۱۵}،

- 1 Perceived Partner Responsiveness (PPR)
- 2 Understanding
- 3 Validation
- 4 Caring
- 5 Reis & Gable
- 6 Bergeron
- 7 perceived partner responsiveness to the self
- 8 Core organizing principle
- 9 Kernis & Goldman
- 10 Self-verification
- 11 Swann
- 12 Moore & Holmes
- 13 Finkenauer & Righetti
- 14 Clark & Mills
- 15 Patrick

۱۹۹۶؛ فریمن^۱، ۲۰۱۱). افراد می‌توانند درک و فهم را از طریق علائم فرازبانی یا اظهارات حاکی از توجه مثل " ام ، اهم " ابراز کنند؛ اعتباربخشی می‌تواند از طریق تکان دادن سر، بزنجش^۳، یا یک حرکت چهره سازگار (با بی‌اعتبار کردن^۴ از طریق شانه بالا انداختن، چشمان خود را به نشانه نارضایتی چرخاندن یا بی‌صبرانه آه کشیدن) منتقل شود. مراقبت می‌تواند (در سکوت و بدون حرف با در آغوش کشیدن، یک لبخند و با دقت نگاه کردن) نشان داده شود (کویلی و کارمایکل^۵، ۲۰۱۹).

پاسخگویی ادراک‌شده همسر هم به‌وسیله نیروهای درون فردی^۶ (ذهنی) وهم نیروهای بین فردی^۷ شکل می‌گیرد. فرایند به‌صورت درون فردی با نیازها، اهداف و آرزوهای خود فرد شروع می‌شود. به‌طوری‌که یکی از زوجها یک نیاز، ترجیح یا آرزو را ابراز می‌کند؛ رویدادی را برای کسب حمایت یا تحسینی که خواستار آن است، بیان می‌کند و به غیر از این، جنبه‌های مهمی از خود را نیز آشکار می‌کند (البته این عوامل درون فردی غالباً به‌وسیله تجارب ارتباطی گذشته شکل‌گرفته است (چن^۸ و همکاران، ۲۰۰۶؛ میکولینگر و شیور^۹، ۲۰۰۷). فرایند بین فردی تا زمانی که همسر پاسخ حمایتی نشان دهد، ادامه پیدا می‌کند؛ چیزی که احتمالاً منجر به ادراک پاسخگویی توسط فرستنده پیام می‌شود. پاسخها تا اندازه‌ای که سه خصوصیت اشاره شده در بالا (درک و فهم، اعتباربخشی و مراقبت) را پردازش کنند، به‌صورت پاسخگو ادراک می‌شوند (ریس، ۲۰۱۴).

لیست سازه‌های منحصربه‌فرد برگزیده زیر را در نظر بگیرید که به عنوان تعاریف و نمونه‌های از انواع روابط باکیفیت مطرح شده‌اند که به سلامتی روانشناختی و کارکرد مؤثر کمک می‌کنند:

دلبستگی ایمن^{۱۰} (میکولینگر و شیور، ۲۰۰۷)، حمایت اجتماعی^{۱۱} (کوهن^{۱۲} و همکاران، ۲۰۰۰)، صمیمیت^{۱۳} (ریس و شیور، ۱۹۸۸)، تعلق خاطر^{۱۴} (بامایستر و لیری^{۱۵}، ۱۹۹۵)، ارضاء نیاز مشترک^{۱۶} (کلارک و میلز، ۱۹۹۳)، پاسخگویی ادراک‌شده همسر (ریس و همکاران، ۲۰۰۴)، اعتماد^{۱۷} (سیمپسن^{۱۸}، ۲۰۰۷)، تنظیم خطر سازنده^{۱۹} (موری و همکاران، ۲۰۰۶)، حمایت مبتنی بر خودمختاری^{۲۰} (دسی و رایان^{۲۱}، ۱۹۸۷)، خود-تأییدی (سوان، ۱۹۹۰)، خود-افزایی^{۲۲} (آرون و آرون^{۲۳}، ۱۹۹۷)، تعهد^{۲۴} (راسبولت^{۲۵} و همکاران، ۲۰۰۶)، تصدیق همسر^{۲۶} (راسبولت و همکاران، ۲۰۰۹)، پذیرش هیجانی^{۲۷} (جیکوبسن و کریستنسن^{۲۸}، ۱۹۹۸)، ازدواج مبتنی بر رابطه دوستی^{۲۹} (گاتمن^{۳۰}،

-
- 1 Freeman
  - 2 mm-hm
  - 3 High- five
  - 4 invalidation
  - 5 Coyle & Carmichael
  - 6 Intrapersonal
  - 7 Interpersonal
  - 8 Chen
  - 9 Mikulincer & Shaver
  - 10 Secure attachment
  - 11 Social support
  - 12 Cohen
  - 13 Intimacy
  - 14 belongingness
  - 15 Baumeister & Leary
  - 16 communal need satisfaction
  - 17 Trust
  - 18 Simpson
  - 19 constructive risk regulation
  - 20 autonomy support
  - 21 Deci & Ryan
  - 22 self-expansion
  - 23 Aron & Aron
  - 24 Commitment
  - 25 Rusbult
  - 26 partner affirmation
  - 27 emotional acceptance
  - 28 Jacobson & Christensen
  - 29 friendship-based marriage
  - 30 Gottman

پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم‌ترین پل برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری
Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to ...

۱۹۹۹)، یکپارچگی شبکه اجتماعی^۱ (هوس^۲ و همکاران، ۱۹۸۸)، تفاهم^۳ (تیکل-دگن و رزنتال^۴، ۱۹۹۰) و ارتباط به خوبی تنظیم شده راجع به تعارض^۵ (گاتمن، ۱۹۹۴). یک تمایل مداخله جویانه جهت تعبیه کردن طرحی برای کمک کردن به رفاه انسان از طریق تقویت کردن روابط، شناسایی کردن برجسته‌ترین هدف از میان این سازه‌ها و بسیاری از جایگزین‌های دیگر کار سختی خواهد بود. به نظر هری ریس^۶، فقدان اتفاق نظر درباره پدیده مرکزی این رشته تا حدودی یک وضعیت نگران‌کننده است. در بالا، ریس مجموعه‌ای از سازه‌های مرتبط به رابطه را که هم از لحاظ نظری و هم از لحاظ پژوهشی به بهزیستی مربوط بودند را فهرست کرده بود. این سازه‌ها می‌توانند به روش‌های مختلف از یکدیگر متمایز شوند؛ اما یک عنصری که با همه آن‌ها مشترک می‌باشد، پاسخگویی ادراک شده همسر به خود است. اگرچه ممکن است به نظر آید که PPR از نظر مفهومی به سازه‌های شناخته شده‌تر همانند صمیمیت، نزدیکی، حمایت اجتماعی یا امنیت دل بستگی شباهت دارد؛ هری ریس اشاره می‌کند که PPR به عنوان یک سازه گسترده‌تر در نظر گرفته می‌شود (شبکه مفهومی^۷) که بر وجه اشتراکات بین این سازه‌ها و دیگر فرایندهای مهم رابطه تأکید می‌کند (ریس، ۲۰۱۲).

مایزل^۸ و گیبل (۲۰۰۹) متوجه شدند حمایت فراهم شده توسط دیگران، فقط زمانی مؤثر است که فرد آن را مرتبط و پاسخگو، ادراک کند (ریس و همکاران، ۲۰۱۷). منافع پاسخگویی ادراک شده که در قالب درک و فهم متقابل و پذیرش هیجانی شریک تعریف شده است، شالوده بسیاری از نوآوری‌ها در زوج‌درمانی است: همانند زوج‌درمانی هیجان مدار^۹ (جانسن و کرینبرگ^{۱۰}، ۱۹۹۵) و زوج‌درمانی رفتاری تلفیقی^{۱۱} (جیکوبسن و همکاران، ۲۰۰۰؛ گیبل و ریس، ۲۰۰۶). پاسخگویی ادراک شده برای رشد یک سبک دل بستگی ایمن، تجربه حمایت اجتماعی، منبع کنترل درونی^{۱۲} و احساس کنترل داشتن در روابط نزدیک، کاملاً مهم و ضروری است. در عوض یک محیط غیر پاسخگو با درماندگی آموخته شده و افسردگی همراه است (کوک و دمول^{۱۳}، ۲۰۱۸).

PPR به خوشبختی زناشویی^{۱۴} و بهزیستی^{۱۵} فردی هر کدام از شریکان گره خورده است (هلمز و همکاران، ۲۰۰۷؛ سلاکاک^{۱۶} و همکاران، ۲۰۱۶؛ مانک^{۱۷}، ۲۰۲۰)؛ اما از آنجاکه زنان معمولاً تأکید خیلی بیشتری بر روی کیفیت عاطفی روابط صمیمانه‌شان می‌کنند (ویل کاکس و ناک^{۱۸}، ۲۰۰۶)؛ ادراکات از پاسخگویی شریک برای رضایت ارتباطی و بهزیستی فردی آن‌ها مهم‌تر است (مانک، ۲۰۲۰). یکی از عواملی که ممکن است در توانایی افراد جهت حفظ کردن کیفیت رابطه و به حداقل رساندن ناسازگاری‌های ارتباطی در طول همه‌گیری جهانی کووید-۱۹^{۱۹} مهم باشد، PPR است؛ چیزی که می‌تواند در مقابل پیامدهای منفی عوامل تنش‌زا همانند آن‌های که به همه‌گیری جهانی کووید-۱۹ مرتبط است، به صورت یک عامل محافظت کننده عمل کند. پژوهش‌ها شواهدی ارائه می‌دهند که اگرچه احتمال دارد افراد در طول همه‌گیری جهانی کووید-۱۹ تنش را تجربه کنند که می‌تواند بر روابط فشار وارد کند، افرادی که شریکان شان را در طول این زمان به صورت پاسخگو ادراک کنند، می‌توانند در مقابل سرریز شدن این تنش، کیفیت ارتباطی کمتر و تعارض بیشتر محافظت شوند (بالزینی^{۲۰} و همکاران، ۲۰۲۰). بنابراین، معقول به نظر می‌رسد که PPR را به عنوان یک کاندید قابل قبول برای اصل سازمان دهنده مرکزی در علم رابطه بپذیریم (ریس، ۲۰۱۲).

1 social network integration

2 House

3 rapport

4 Tickle-Degnen & Rosenthal

5 well-regulated communication about conflict

6 Harry Reis

7 Conceptual net

8 Maisel

9 Emotionally focused couples therapy

10 Johnson & Greenberg

11 Integrative behavioral couples therapy

12 Internal locus of control

13 Cook & De Mol

14 Marital Happiness

15 Well-being

16 Selcuk

17 Munk

18 Wilcox & Nock

19 Covid-19

20 Balzarini

باوجود پژوهش‌های مختلفی که در حوزه صمیمیت زناشویی صورت گرفته است، متغیرهای جدیدی وجود دارند که در خارج از کشور پژوهش‌های برای سنجش اثرات آن بر روی صمیمیت زناشویی صورت گرفته است؛ اما در کشور ما پژوهشی به بررسی تأثیرات این متغیرهای جدید نپرداخته است. از جمله این متغیرهای جدید، پاسخگویی ادراک‌شده همسر است. با مراجعه به ادبیات سازه پاسخگویی ادراک‌شده همسر می‌توان پی برد که این سازه نقش بنیادینی در افزایش یا کاهش سطح صمیمیت بین زوجها ایفا می‌کند. نادیده گرفتن این سازه ضروری در علم روانشناسی و مشاوره می‌تواند باعث عدم توجه مشاورین به کارکرد بنیادی این متغیر در روابط زوجها شود و نقش آن‌ها در ترمیم روابط زوجها، از طریق تغییر دادن نحوه پاسخگویی همسران را، کم‌رنگ کند. بنابراین، این پژوهش به مطالعه کردن نظام‌مند و مروری نتایج پژوهش‌های انجام‌شده بر روی پاسخگویی ادراک‌شده همسر و تأثیرات آن در جوامع و جمعیت‌های پژوهشی مختلف پرداخته است.

روش

طرح پژوهش حاضر از نوع توصیفی و مطالعه مروری نظام‌مند^۱ می‌باشد. ابتدا در پایگاه‌های داده گوگل اسکالر^۲، پایمد^۳، اسکوپوس^۴، ساینس دایرکت^۵، سیج^۶، وایلی^۷، اشپرینگر^۸، تیلور و فرانسیس^۹ و شبکه اجتماعی- علمی ریسرچ گیت^{۱۰} به جستجوی واژگان کلیدی پاسخگویی ادراک‌شده همسر و صمیمیت پرداخته شد و ۱۴۱ پژوهش از سال ۱۹۹۲ تا سال ۲۰۲۲ دانلود گردید و آن دسته از منابعی که منطبق با ملاک‌های پژوهش بودند (دربدارنده کلید واژگان PPR و صمیمیت بودند و همچنین نقش بازدارنده PPR را بررسی کرده بودند) وارد مطالعه شده و منابع نامرتبط (که به نقش بازدارندگی پاسخگویی ادراک‌شده همسر اشاره نکرده بودند یا یکی از کلیدواژه‌های PPR یا صمیمیت را دربرداشتند) کنار گذاشته شدند (۸۴ مطالعه). به طور کلی، ۵۷ کار پژوهشی (اعم از مقاله، کتاب، پایان نامه و فصول مرتبط) که در آن‌ها پاسخگویی ادراک‌شده همسر نقش بازدارندگی داشته و تجربه صمیمیت بین افراد را تسهیل کرده بود، انتخاب گردیده و یافته‌های آن‌ها ترجمه، یادداشت بردای و تلخیص شد. لازم به ذکر است که برخی از این منابع مشمول دسترسی غیرآزاد^{۱۱} بودند که از طریق ایمیل به نویسندگان آن‌ها فایل تمام متن آن‌ها در اختیار پژوهشگران طرح حاضر قرار گرفت.

یافته‌ها

در این قسمت یافته‌های پژوهش‌هایی که ملاک ورود را داشتند دقیقاً مورد بررسی قرار گرفت و نتایج پژوهش آن‌ها به صورت خلاصه معرفی خواهد شد. در مجموع، نتایج مطالعات مختلف بر روی جوامع گوناگون دلالت بر این دارد که PPR می‌تواند به افراد کمک کند تا کمتر بر روی ناسازگاری‌های ارتباطی، اختلافات، موانع بهزیستی، تعارضات، دل بستگی‌های نایمن، اختلالات روانی و کمبودهای موجود در رابطه تمرکز کنند و در عوض، بیشتر بر روی ابعاد مثبت رابطه و ویژگی‌های سازنده شریک ارتباطی توجه کنند و به این نحو باعث افزایش صمیمیت و در نتیجه رضایت بیشتر شود.

یکی از عواملی که ممکن است در توانایی افراد جهت حفظ کردن کیفیت رابطه و به حداقل رساندن ناسازگاری‌هایی ارتباطی در طول همه‌گیری کووید-۱۹ مهم باشد، PPR است. نتایج مطالعه بالزینی و همکاران (۲۰۲۰) دلالت بر این دارد که PPR رابطه بین عوامل تنش‌زای مرتبط با کووید و کیفیت رابطه را تعدیل می‌کند. مخصوصاً در افرادی که شریکشان را در پاسخگویی پائین ادراک کردند، تنش

1 Systematic review study
2 Google Scholar
3 PubMed
4 Scopus
5 ScienceDirect
6 SAGE
7 Wiley
8 Springer
9 Taylor & Francis
10 The ResearchGate
11 Close Access

پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم‌ترین پل برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری
Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to ...

مرتبط با کووید، فشار مالی و انزوای اجتماعی به طور معناداری با کیفیت پائین تر رابطه و تعارض بیشتر در رابطه‌شان توأم بوده است. با این وجود، در افرادی که شریک شان را بیشتر به صورت پاسخگو ادراک می‌کنند، رابطه بین عوامل تنش‌زای مرتبط با کووید و کیفیت رابطه تضعیف می‌شود یا به طور کامل خنثی می‌گردد (بالزینی و همکاران، ۲۰۲۰).

در مطالعه کندل و ترلیوک^۱ (۲۰۲۱) مشخص شد که PPR به صورت معناداری به رضایت زناشویی بیشتر مرتبط بود. منطبق با فرضیه این پژوهشگران، PPR تأثیر منفی حس شایستگی ارتباطی بیش از حد بر روی رضایت زناشویی را خنثی می‌کند. مطالعه پائو^۲ و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد افراد به اشتراک گزارنده که ادراک کردند که شریکشان پاسخگو تر بوده است، متعاقباً خودشان حمایت با کیفیت بالای ارائه کردند. یافته‌های این پژوهش از این ایده حمایت می‌کند که PPR کیفیت حمایت بعدی را شکل می‌دهد.

راپوسو و میوز^۳ (۲۰۲۱) در یک مطالعه تجربه روزانه ۲۱ روزه و یک مطالعه طولی از ۱۲۱ زوج، پاسخگویی جنسی ادراک شده از جانب شریک را به عنوان یک عامل خنثی‌کننده در مقابل کیفیت پائین تر رابطه (رضایت، تعهد و اعتماد) و رضایت جنسی‌ای که افراد اضطرابی معمولاً تجربه می‌کنند، مورد آزمون قرار دادند. یافته‌هایی این پژوهشگران حاکی از این است که پاسخگویی جنسی ادراک شده از جانب شریک یک عامل امیدوارکننده محافظ برای شریکان دل‌بسته اضطرابی است.

نتایج مطالعه شمپین^۴ و میوز (۲۰۲۲) نشان داد زمانی که افراد مبتلا به بیماری پارکینسون^۵ شریک رمانتیک شان را به صورت پاسخگو تر ادراک می‌کنند، از رابطه‌شان رضایت بیشتری دارند.

یافته‌های پژوهش برجران و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد در روزهای فعالیت جنسی، زمانی که زنان با درد تناسلی - لگنی/ اختلال دخولی^۶، PPR بیشتری را گزارش کردند، به نسبت همان روزهایی فعالیت جنسی معمولی‌شان، هر دو شریک عملکرد جنسی بهتری را تجربه کردند و زمانی که شریکشان PPR بیشتری را گزارش کردند، این وضعیت به طور مشابه صادق بود.

جالینگ^۷ و همکاران (۲۰۲۱) به آزمودن این فرضیه پرداختند که آیا PPR لمس کردن محبت‌آمیز را در زوج‌های رمانتیک پیش‌بینی می‌کند؟ نتایج مطالعه آن‌ها یک همبستگی مثبت بین PPR و لمس کردن محبت‌آمیز نشان می‌دهد.

مطالعه آلونسو-فرز^۸ و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که افراد ضعیف به احتمال زیاد فقط زمانی که فقدان پاسخگویی را از جانب شریکشان ادراک کردند، عواطفشان را سرکوب کردند (ابراز نکردند). برعکس، زمانی که آن‌ها شریکشان را به صورت پاسخگو ادراک کردند، مانع ابراز عواطفشان نشدند.

مطالعه استنتن^۹ و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد افرادی که در طول مدت روزانه PPR بیشتری را گزارش کردند، افزایش بیشتری را در کیفیت مثبت رابطه و کاهش بیشتری را در کیفیت منفی رابطه از نقطه آغاز تا مرحله سوم مطالعه نشان دادند.

ایزی شاکوو^{۱۰} و ریس (۲۰۲۱) در ۵ مطالعه پی بردند زمانی که افراد دیگران را پاسخگو ادراک می‌کنند، آزاداندیش‌تر^{۱۱} می‌شوند. مطالعه لشانز-کرزلا^{۱۲} و همکاران (۲۰۲۰) نشان دهنده این است که ادراک زنان جوان از پاسخگویی شریکشان در مدیریت تعارض مهم است. هم زنان و هم مردان جوان زمانی که پاسخگویی بیشتری را از جانب شریکشان ادراک کردند، تعارض کمتری را گزارش کردند. یافته‌های والش^{۱۳} و همکاران (۲۰۲۰) ثابت کرد که عامل تعیین‌کننده کلیدی خودافشایی که در سطح دوجانبه شناسایی شده است (یعنی PPR؛ لارنسو^{۱۴} و همکاران، ۱۹۹۸؛ ریس و شیور، ۱۹۸۸؛ آمارزو^{۱۵}، ۲۰۰۰) هم‌چنین در سطح شبکه نیز با خودافشایی همبسته

1 Candel & Turliuc

2 Pauw

3 Raposo & Muişe

4 Champagne

5 Parkinson

6 genito-pelvic pain/penetration disorder (GPPPD)

7 Jolink

8 Alonso- Ferres

9 Stanton

10 Itzchakov

11 open-minded

12 Lachance-Grzela

13 Walsh

14 Laurenceau

15 Omarzu

است. به میزانی که افراد رسانه‌های اجتماعی‌شان را به صورت پاسخگو ادراک می‌کنند، به صورت آشکارتر در آن شبکه‌ها خودافشایی می‌کنند.

مانک (۲۰۲۰) در مطالعه خود نشان داد زمانی که ادراک شود تقسیم کار خانه ناعادلانه بوده است، PPR می‌تواند اثر بازدارنده بر روی کیفیت زناشویی داشته باشد. به عبارت دیگر، شریکانی که معتقدند تقسیم کار خانه ناعادلانه بوده است، اگر ادراک کنند که شریکانشان پاسخگو هستند، ممکن است کیفیت زناشویی بالاتری را گزارش کنند.

در مطالعه روزن^۱ و همکاران (۲۰۲۰) PPR به ویژه در مورد رابطه جنسی به عنوان یک عامل تعیین‌کننده مهم در رضایت جنسی و رضایت از رابطه در آینده برای تازه مادران مشخص شد. یافته‌های این مطالعه حاکی از این بود که پاسخگویی شریک مورد نظر می‌تواند اثربخشی مداخلات طراحی شده جهت ارتقاء رضایت جنسی و رضایت ارتباطی در مادران را تقویت کند.

لی^۲ و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه‌شان پی بردند که روابط معناداری بین نشانگان یائسگی^۳ و PPR وجود داشت. یافته‌های آن‌ها حاکی از این است که پاسخگویی سنجیده شریک می‌تواند اثرات مخرب نشانگان یائسگی بر روی عاطفه پریشان را در بین زنان یائسه^۴ تضعیف کند.

تحلیل‌های چندسطحی در مطالعه کوکک^۵ و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که ارضا نیاز مادرانه توسط سطوح پائین تر تعارض بین والدینی و سطوح بالاتر PPR پیش‌بینی شد. منطبق با فرضیه‌های این پژوهشگران، تعارض والدینی هفته‌به‌هفته به‌طور منفی و PPR به‌طور مثبت به ارضاء نیاز مرتبط بود.

نتایج مطالعه جسلین و دوی^۶ (۲۰۲۰) نشان می‌دهد که اضطراب دل‌بستگی، اجتناب دل‌بستگی و PPR در زوج‌های غیرنکاحی بر روی اعتماد تأثیر قابل توجهی دارد. تقریباً PPR بیشترین تأثیر را بر روی اعتماد دارد. این به این معناست که اگر افراد شریکانشان را نسبت به نیازهای شان به صورت پاسخگو ادراک کنند، حس بیشتری از اعتماد را خواهند داشت؛ حتی با وجود سبک‌های دل‌بستگی نایم.

دل‌بستگی اجتنابی^۷ رابطه بین پاسخگویی جنسی ادراک شده از جانب شریک (در طی دوره مطالعه تجربه روزانه) و رضایت جنسی سه ماه بعد را تعدیل کرد. زمانی که افراد شریکانشان را در پاسخگویی جنسی در طی دوره مطالعه روزانه به صورت کمتر پاسخگو ادراک کردند، افرادی که در اجتناب از دل‌بستگی بالا بودند در مقایسه با افرادی که در اجتناب از دل‌بستگی پائین بودند، سه ماه بعد احساس رضایت جنسی کمتری داشتند. با این وجود، زمانی که در طی دوره مطالعه روزمره، یک شریک در پاسخگویی جنسی در سطح بالا ادراک شد، همانند افراد دل‌بسته کمتر اجتنابی، افراد دل‌بسته اجتنابی نیز سطوح مشابهی از رضایت جنسی را گزارش کردند (راپوسو، ۲۰۲۰).

یافته‌های رایس^۸ و همکاران (۲۰۲۰) دلالت بر این دارد که PPR می‌تواند به اصلاح کردن نامنی‌هایی مدلهایی فعال مرتبط با خود و دیگران^۹ کمک کند. ادراک کردن پاسخگویی از جانب شریکان می‌تواند به افراد دل‌بسته اضطرابی کمک کند که در ارتباط با ارزشمندی خودشان احساس خاطر جمع‌تری کنند و به افراد دل‌بسته اجتنابی کمک کند که باور کنند دیگران قابل اعتماد هستند. یعنی PPR احساس امنیت را در افراد نایم‌بازی می‌کند.

نتیجه مطالعه گونایدن^{۱۰} و همکاران (۲۰۲۱) نشان می‌دهد که در زندگی روزمره ادراک کردن پاسخگویی شریک به صورت متغیر و بی‌ثبات، اضطراب دل‌بستگی مختص شریک^{۱۱} بیشتری را پیش‌بینی می‌کند؛ در حالی که ادراک کردن سطوح بالاتری از پاسخگویی همسر، اجتناب دل‌بستگی مختص شریک^{۱۲} کمتری را پیش‌بینی می‌کند.

1 Rosen

2 Lee

3 Menopausal symptoms

4 climacteric

5 Kocak

6 Jesslyn & Dewi

7 Avoidant attachment

8 Rice

9 Internal working models of self and others

10 Gunaydin

11 partner-specific attachment anxiety

12 partner-specific attachment avoidance

پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم‌ترین پل برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری
Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to ...

بن-گال داهان^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در دو مطالعه کشف کردند که ادراک پاسخگویی معلم به پشتکار فزاینده دانش آموزان کمک می‌کند. نوجوانانی که معلمشان را به صورت پاسخگوتر و حمایت‌کننده‌تر ادراک کردند، به احتمال زیاد بدون در نظر گرفتن جهت‌گیری دلبستگی‌شان، در تکالیف درسی پشتکار بیشتری داشتند.

در دو مطالعه که از نظر روش‌شناختی متمایز بودند- یکی مطالعه خاطرات روزمره و دیگری یک مطالعه آزمایشگاهی- روان^۲ و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند ادراک کردن اینکه شریک ارتباطی‌مان نسبت به ما پاسخگو است، منجر به سطح بالای از ابرازگری عاطفه^۳ می‌شود. در یک مطالعه که شرکت‌کنندگان آن افرادی بودند که خودشان یا شریکان رمانتیک‌شان به تازگی به عنوان بیماران سرطانی تشخیص داده شده بودند؛ نشان داده شد بیمارانی که نیاز بیشتری به افشاسازی عاطفی داشتند، اگر آن‌ها شریکشان را به صورت پاسخگو ادراک می‌کردند، سطوح پائینی از نشانگان افسردگی را دارا بودند (داگان^۴ و همکاران، ۲۰۱۴؛ تسفایلیز^۵، ۲۰۱۹).

پژوهش‌ها دلالت بر این دارند که پاسخگویی ادراک شده نسبت به تلاش‌ها برای خودافشایی، به طور کلی در طول اولین تعامل منجر به سوگیری حافظه مثبت^۶ می‌شود و به حفظ کردن روابط رمانتیک کمک می‌کند (کلايمن^۷ و همکاران، ۲۰۱۵؛ تسفایلیز، ۲۰۱۹).

مشخص شده است که PPR پیش از بارداری، سازگاری با دوره والدینی را پیش‌بینی می‌کند؛ که چالش قابل توجهی است که بزرگسالان در زندگی‌شان حتی چهار سال بعد نیز با آن مواجه می‌شوند (تر کویل^۸ و همکاران، ۲۰۱۷؛ تسفایلیز، ۲۰۱۹).

یکی از کارکردهای بنیادی PPR، تنظیم بدبینی و یأس از طریق کاهش دادن آن‌ها و تقویت کردن احساسات ایمنی است (اسلچر و اسکویی^۹، ۲۰۱۶؛ اسلچر و سلکاک، ۲۰۱۷) که نیازهای وابستگی و پیوند را ارضاء می‌کند (استنتن و همکاران، ۲۰۱۹).

اخیراً مطالعه ۶۹۸ بزرگسال متأهل یا هم‌خانه (با میانگین سنی ۵۷ سال و دامنه سنی ۸۶-۳۵ سال) مشخص کرد که پاسخگویی ادراک شده همسر به علت اضطراب و افسردگی کمتر، مشکلات خواب خود- گزارشی کمتری را پیش‌بینی کرد و دستگاه خواب سنج^{۱۰} به واسطه اضطراب کمتر، بازده خواب مفیدی را برآورد کرد (سلکاک و همکاران، ۲۰۱۷؛ اونیل^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۰).

زمانی که PPR نسبت به گفتگوی جنسی بیشتر است، در آن هنگام افراد می‌توانند صمیمیت بیشتری را تجربه کنند، لذت فردی یا لذت مشترک را از طریق مکالمه جنسی دوجانبه تجربه کنند و ممکن است زوجها بهتر قادر به برآورده کردن نیازهای جنسی همدیگر باشند. یعنی PPR بیشتر از نوع گفتگوی جنسی به کار رفته، مهم است (مروین^{۱۲} و رزن، ۲۰۲۰).

دلی^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۸) شواهدی را یافتند که حاکی از منافع پاسخگویی ادراک شده برای خواب (و تا حدودی برای سلامت ذهنی)، هیجان‌ات مثبت و منفی و سازگاری ذهنی است.

افرادی که همسر رمانتیک‌شان را در هنگام افشاء سازی یک مسئله شخصی، پاسخگوتر ادراک کردند، به همان اندازه سریع‌تر از خلق افسرده بهبود پیدا کردند (کالینز و فینی^{۱۴}، ۲۰۰۰؛ ژو^{۱۵}، ۲۰۱۸).

مطالعات نمونه‌های آمریکای شمالی و اروپای غربی نشان داده‌اند که ادراک کردن همسر به صورت پاسخگو تداوم بیشتر عواطف مثبت و یا تسکین عواطف منفی در زمان فاش‌سازی یک تجربه تنش‌زا را پیش‌بینی می‌کند (کالینز و فینی، ۲۰۰۰؛ مایزل و گیبل، ۲۰۰۹) و کار کردن بروی تکلیف تنش‌زا را تسهیل می‌کند (فینی، ۲۰۰۴؛ تسفایلیز و همکاران، ۲۰۱۸).

1 Ben-Gal Dahan
2 Ruan
3 Emotional expression
4 Dagan
5 Tasfiliz
6 positive memory bias
7 Kleiman
8 Ter Kuile
9 Slatcher & Schoebi
10 actigraph
11 O'Neill
12 Merwin
13 Dooley
14 Collins & Feeney
15 Zhou

یافته‌ها از پنج مطالعه ریس و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهد زمانی که افراد یک حس کلی از پاسخگویی را ادراک می‌کنند، سوگیری منفعت طلبانه^۱ کمتر و سطح بالاتری از گشاده‌روی نسبت به اطلاعات تازه و بالقوه متناقض را نشان می‌دهند. روی هم‌رفته، این مطالعات به ادراکات از پاسخگویی و عدم پاسخگویی به‌عنوان یک عامل مؤثر بر گشاده‌رویی و عدم حالت تدافعی (دو عنصر کلیدی تواضع عقلانی) اشاره می‌کنند.

علاوه بر این که نتایج مطالعه فیکت^۲ و همکاران (۲۰۰۷) نشان می‌دهد که ادراکات از پاسخگویی عاطفی شریک برای حفظ کردن صمیمیت در رابطه مهم است (ریس و شیور، ۱۹۸۸)؛ هم‌چنین ممکن است نقشی مهم در اثربخشی تعاملات حمایت‌گراانه ایفا کند. بنابراین، تعجب‌آور نیست که PPR یک پیش‌بین قوی از سطح پائین علائم افسردگی در زندگی روزمره است (فیکت و همکاران، ۲۰۰۷؛ کان^۳ و همکاران، ۲۰۰۹؛ سلکاک و همکاران، ۲۰۱۷).

وندر استرن و ورهيج^۴ (۲۰۰۹) نشان دادند که PPR رضایت جنسی بیشتر، ترس‌های جنسی کمتر جهت مشارکت در فعالیت‌های جنسی و انگیزه بیشتر جهت مشارکت در روابط جنسی را پیش‌بینی کرد. بنابراین، مطالعات بیانگر این هستند که PPR یک عامل مهم در پیش‌بینی رضایت جنسی است. PPR می‌تواند منجر به تصویربدنی^۵ مثبت شود و در جای خود رضایت جنسی را افزایش دهد (ناراس کوی سایوت^۶، ۲۰۱۷).

پاسخگویی ادراک‌شده کم با اضطراب اجتماعی بالا و خودافشایی کم در روابط دوستانه نزدیک همراه بود و مشخص شد که رابطه بین اضطراب اجتماعی و خودافشایی در روابط دوستانه نزدیک را میانجیگری می‌کند. یافته‌های این مطالعه پاسخگویی ادراک‌شده را به عنوان یک شناخت تحریف‌شده^۷ بالقوه تشخیص داد. افراد با اضطراب اجتماعی بالا انتظار طرد اجتماعی را دارند و خیلی به نشانه‌های منفی توجه می‌کنند؛ درحالی‌که نشانه‌های مثبت را نادیده می‌گیرند (کلارک، ۲۰۰۱؛ هاپرت^۸ و همکاران، ۲۰۰۳؛ اسپوکز^۹ و همکاران، ۲۰۰۸؛ ولجکا و ریپی^{۱۰}، ۱۹۹۸). در طول تعاملات اجتماعی، افراد با اضطراب اجتماعی بالا ممکن است نشانه‌هایی پاسخگویی را نادیده بگیرند و بیش‌ازحد به علائم احتمالی پاسخگویی پائین توجه کنند (کلارک و مونین^{۱۱}، ۲۰۰۶؛ پتی^{۱۲}، ۲۰۱۷).

در مطالعه سلکاک و همکاران (۲۰۱۶) PPR بعد از کنترل کردن سن، جنسیت، بهزیستی فضیلت‌گرا^{۱۳}، برون‌گرایی، روان رنجورخویی و پاسخگویی ادراک‌شده از خانواده و دوستان به صورت هم‌زمان با بهزیستی لذت‌گرای^{۱۴} بیشتر همراه بود. آن‌ها نشان دادند که PPR حتی بعد از کنترل کردن عوامل مخدوش‌کننده احتمالی به صورت هم‌زمان بهزیستی فضیلت‌گرای بیشتر را نیز پیش‌بینی کرد.

در مطالعات دیگر نشان داده شده است که پاسخگویی ادراک‌شده همسر اعتماد و تعهد را در روابط رمانتیک پرورش می‌دهد (ویسل کوئست^{۱۵} و همکاران، ۱۹۹۹؛ کلارک و لمی^{۱۶}، ۲۰۱۰). ادراک کردن همسر به صورت درک‌کننده و تصدیق‌کننده، تمایل جنسی و رفتار نزدیکی جویی جنسی را ترغیب می‌کند؛ چراکه تعاملات جنسی با شریکان پاسخگو، تجارب صمیمانه را تقویت می‌کند (بیرن‌بام^{۱۷} و همکاران، ۲۰۱۶).

در یک مطالعه خاطرات روزمره در طول سه هفته، بار-کلیفا و رافالی^{۱۸} (۲۰۱۳) کشف کردند که پاسخگویی ادراک‌شده همسر رابطه بین پیامدهای ارتباطی منفی و تعاملات غیرحمایتی با همسر را هم در سطح روزمره و هم در سطح شخصی میانجیگری می‌کند. این

1 Self-serving bias
 2 Fekete
 3 Khan
 4 Vander stern & Verheij
 5 Body Image
 6 Naraškevičiūtė
 7 distorted cognition
 8 Huppert
 9 Spokas
 10 Veljaca & Rape
 11 Monin
 12 Petty
 13 Eudaimonic well-being
 14 Hedonic well-being
 15 Wieselquist
 16 Lemay
 17 Birnbaum
 18 Bar-Kalifa & Rafaeli

پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم‌ترین پل برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری
Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to ...

مطالعه نشان می‌دهد که حتی در غیاب حمایت آشکار از جانب همسر، ادراک کردن او به صورت پاسخگو از جانب شریک، اثرات منفی این فقدان حمایت در احساسات ارتباطی را کاهش می‌دهد (داکرو^۱، ۲۰۱۶).

رافائلی و همکاران (۲۰۰۸) با استفاده از مطالعه خاطرات روزمره متوجه شدند که ادراک افراد از حمایت دریافت شده (یکی از ابعاد پاسخگویی ادراک شده همسر) به طور اساسی احساسات مثبت رابطه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (گدسی^۲ و همکاران، ۲۰۱۶).

زمانی که اشخاص مشخصی (یعنی عاملان / بازیگران^۳) رشد پس از آسیب^۴ را تجربه می‌کنند، آن‌ها نسبت به دیگران نزدیک (یعنی شریکان) پاسخگوتر می‌شوند. در عوض، ادراک شریکان از پاسخگویی فرد عامل یا بازیگر، منجر به رشد پس از آسیب بیشتر شریک می‌شود. زمانی که بازیگران پاسخگو هستند، شریکان باید پاسخگویی بازیگر را ادراک کنند. دریافت PPR از جانب افراد عامل می‌تواند شریکان را قادر سازد تا افکار و احساسات مرتبط با آسیب را افشاء کنند؛ چیزی که می‌تواند پردازش شناختی را تقویت کند و یک جهان‌بینی منسجم را خلق کند (کال هون و تدسکی^۵، ۲۰۰۶؛ کینوولو^۶ و همکاران، ۲۰۱۶).

اسلچر و همکاران (۲۰۱۵) کشف کردند که پاسخگویی ادراک شده همسر بعد از ۱۰ سال سطح کورتیزول متعادل‌تری را پیش‌بینی کرد. یک دلیل تأثیر معنادار پاسخگویی ادراک شده همسر بر سلامتی این است که مشخص شده پاسخگویی ادراک شده همسر از طریق کاهش دادن اضطراب و انگیزندگی، آن‌ها را تنظیم می‌کند و احساس امنیت و آرامش را القا می‌کند.

نتایج پژوهش میوز و ایمپت^۷ (۲۰۱۵) درباره اینکه افراد زمانی که همسرشان را نسبت به نیازهای جنسی‌شان پاسخگو ادراک می‌کنند، احساس رضایت و تعهد بیشتری دارند از کار پژوهشی پیشین گیبل و همکاران (۲۰۱۲) حمایت کرد؛ که یافته آن‌ها نیز بیان‌کننده این بود که حمایت ادراک شده می‌تواند منفعت بیشتری برای رخدادهای مثبت در روابط داشته باشد.

نتایج پژوهش کلایمن و همکاران نشان داد زمانی که مشارکت‌کنندگان ادراک کردند که شریکان محاوره‌ای‌شان نسبت به خودافشایی آن‌ها با شور و شوق عکس‌العمل نشان دادند (یعنی پاسخگویی ادراک شده)؛ آن‌ها در طول تعامل شادی و عاطفه مثبت بیشتری را تجربه کردند. پاسخگویی ادراک شده در طول یک تعامل اولیه ممکن است یک مشوق فوری جهت ادامه دادن تعامل تأمین کند؛ هم‌چنین می‌تواند نشانه این باشد که شریک ارتباطی می‌تواند یک منبع قابل‌اعتماد حمایت عاطفی در آینده باشد (کلایمن و همکاران، ۲۰۱۵).

به نظر می‌رسد که پاسخگویی ادراک شده با سلامتی ارتباط دارد. مثلاً در بین بیمارانی که تحت عمل جراحی زانو قرار می‌گیرند، پاسخگویی همسران در طول دوره بهبودی، ضعف زانوی کمتری را در سه ماه بعد پیش‌بینی کرد (کان و همکاران، ۲۰۰۹؛ اسلچر و همکاران، ۲۰۱۵).

پاسخگویی معمولاً در بافت روابط صمیمانه مطالعه شده است، اما همچنین در روابط سطحی (کمتر شخصی) نیز مصداق دارد. ریس و همکاران (۲۰۰۸) ۸۱۹ نفر را در سه کشور (آمریکا، کانادا و انگلستان) از لحاظ اینکه به چه میزان آن‌ها پزشک اصلی‌شان را نسبت به نیازها و نگرانی‌هایشان پاسخگو ادراک کردند و اینکه چقدر از صمیم قلب نسبت به افکار و احساسات آن‌ها علاقه‌مند هستند؛ مورد بررسی قرار دادند. برخلاف تفاوت‌های چشمگیر رابطه بین پزشک - بیمار در این سیستم‌های خدمات درمانی کاملاً متفاوت، پاسخگویی ادراک شده از جانب پزشک، بهبودی آزمودنی‌ها در هر یک از این سه کشور را (حتی بعد از کنترل جنسیت، سن، وضعیت تأهل، سال‌های بیماری و رضایت کلی از آن پزشک) پیش‌بینی کرد (ریس، ۲۰۱۴).

پاسخگویی می‌تواند صمیمیت را تقویت کند، حتی در شرایطی که معمولاً روابط شکوفا نیست. برای مثال تریل^۸ و همکاران (۲۰۰۹) مشخص کردند که رفتارهای صمیمیت - ساز (ایجادکننده صمیمیت) که شامل پاسخگویی است، غالباً در بین نژادهای مختلف به نسبت زوج‌های هم‌اتاقی از یک نژاد، کمتر یافت می‌شود؛ اما زمانی که وجود دارد، رشد صمیمیت و تمایل برای زندگی کردن با یکدیگر در نیمسال تحصیلی بعد را پیش‌بینی کرد. تریل و همکاران اظهار کردند که پاسخگویی ادراک شده مخصوصاً ممکن است در روابط بین نژادی مهم‌تر باشد، زیرا « روابط بین نژادی غالباً با بی‌اعتمادی، سوءتفاهم و کژفهمی توصیف می‌شود » (تریل و همکاران، ۲۰۰۹؛ ریس، ۲۰۱۴).

1 DOĞRU

2 Gadassi

3 actors

4 Posttraumatic Growth (PTG)

5 Calhoun & Tedeschi

6 Canevello

7 Impett

8 Trail

پاسخگویی ادراک‌شده همسر به کیفیت خواب بهتر در زوج‌های متأهل (کارمایکل و ریس، ۲۰۰۵) و نگرش‌های خیلی مثبت و سالم‌تر نسبت به رابطه جنسی خصوصاً در میان زنان مرتبط بوده است (بیرن بام و ریس، ۲۰۰۶؛ ریس، ۲۰۱۴).

دریگ^۱ و همکاران (۲۰۱۳) پی بردند که ادراک تمایل و توانایی همسر برای تأمین کردن حمایت کلی (یعنی پاسخگویی همسر) که در زمان ازدواج گزارش شده بود، در طی ۹ سال بعد، کاهش احتمال سیگار کشیدن و کاهش تعداد سیگار را پیش‌بینی کرد. در یک مطالعه طولی در سطح ملی از ۱۸۰۳ شخص متأهل یا هم‌خانه که از MIDUS (نوعی مشروب الکلی لیتوانیایی؛ می‌انگبین) نجات پیدا کرده بودند؛ مشخص شد که دریافت حمایت اجتماعی آمار مرگ‌ومیر بالاتری را در طی ۱۰ سال پیش‌بینی می‌کند؛ اما فقط در افرادی که حمایت همسرشان را پاسخگوینه ادراک نکردند (سلکاک و آنگ، ۲۰۱۳).

سه مطالعه انجام شده در پژوهش بیرن بام و ریس (۲۰۱۲) نشان داد که علاقه جنسی به یک آشنای جدید توسط ادراکات فرد از پاسخگویی او تحت تأثیر قرار گرفت. PPR در افراد دل‌بسته کمتر اجتنابی (یعنی هم افراد ایمن و هم افراد دل‌بسته اضطرابی) باعث افزایش تمایل به رابطه جنسی در آن‌ها می‌شود؛ برخلاف افراد دل‌بسته اجتنابی، که PPR بیشتر تمایل جنسی را در آن‌ها را کاهش داد. هم‌چنین نشان داده شده است که PPR در زمینه تحصیلی نیز پیامدهای بهتری را پیش‌بینی می‌کند. برای مثال بچه‌هایی که معلمانشان را نسبت به نیازهایشان پاسخگو توصیف کردند، معمولاً در مدرسه عملکرد بهتری داشتند (موری و کرینبرگ، ۲۰۰۰). دانشجویانی که احساس کردند نگره‌های دل‌بستگی پاسخگو و حمایت‌کننده هستند؛ انگیزش تحصیلی بالاتر، ترس از شکست کمتر و انگیزه‌های برخورد-محور^۲ (بجای اجتناب-محور^۳) نسبت به تکالیف دانشگاهی نشان دادند و دوره‌های آموزش دانشگاهی را به نسبت چالش‌برانگیزتر در نظر گرفتند تا تهدیدکننده (الیوت^۴ و ریس، ۲۰۰۳؛ ریس، ۲۰۱۲).

در طول یک موقعیت جدید و اضطراب برانگیز، مشارکت‌کنندگان در مطالعه کین^۵ و همکاران (۲۰۱۲) نسبت به نشانه‌های پاسخگویی شریکشان کاملاً حساس بودند. مشارکت‌کنندگانی که با حضور یک شریک مراقب از یک صخره مجازی^۶ عبور کردند به نسبت کسانی که آن صخره را به تنهایی عبور کردند، آن تکلیف را به صورت کمتر تنش‌زا ارزیابی کردند؛ اما حضور یک شریک بی‌توجه به نسبت زمان تنها بودن، به طور معناداری تنش را کاهش نداد.

پژوهشگران بیان کرده‌اند که در روابط درازمدت PPR برای صمیمیت مهم‌تر از خودافشایی است و در روابط کوتاه‌مدت یا در حال شکل‌گیری، ممکن است خودافشایی برای صمیمیت مهم‌تر از PPR باشد (مین^۸ و همکاران، ۲۰۰۴).

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در مطالعه فریمن (۲۰۱۱) روشن شد این بود که PPR رابطه مثبت خودافشایی با صمیمیت را در فیس بوک به طور کامل میانجیگری کرد. خودافشایی مناسب در فیس بوک می‌تواند یک عامل در فراخواندن پاسخگویی شریک باشد؛ اما خودافشایی نامناسب می‌تواند مانع هر نوع بازخورد دادنی شود. این مطالعه نشان داد که در فیس بوک دریافت PPR نسبت به به‌روزرسانی‌های خود فرد افشاء‌کننده، مهم‌تر است.

در مطالعه کاپراریلو^۹ و ریس (۲۰۱۱) مشخص شد که پاسخگویی ادراک‌شده، حالت تدافعی در مقابل شکست را کاهش می‌دهد. این مطالعه نشان داد که احساس درک شدن و تصدیق شدن از جانب شریک می‌تواند یک ویژگی در روابط صمیمانه باشد که خود فرد را نسبت به اطلاعات درباره نقاط ضعفش پذیراتر خواهد کرد (کوماشایرو و سدیکیدز^{۱۰}، ۲۰۰۵) و فرد را جهت حرکت به سمت خود ایده آلهش سوق خواهد داد (دریگتاز^{۱۱} و همکاران، ۱۹۹۹) و از پیشرفت فرد در جهت اهداف شخصی حمایت خواهد کرد (فینی، ۲۰۰۷). مطالعه این پژوهشگران پاسخگویی ادراک‌شده را به‌عنوان یک ویژگی بنیادین روابط مورد تأکید قرار داد که از رشد شخصی حمایت می‌کند (گیبل و ریس، ۲۰۰۶؛ کاپراریلو و ریس، ۲۰۱۱).

1 Derrick

2 Ong

3 approach-oriented

4 avoidance-oriented

5 Elliot

6 Kane

7 Virtual-cliff

8 Manne

9 Caprariello

10 Kumashiro & Sedikides

11 Drigotas

پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم‌ترین پل برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری
Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to ...

نتایج مطالعه لارنسو و همکاران (۲۰۰۵) و دیگر مطالعات آزمایشی بر روی مدل فرایند بین فردی صمیمیت (لارنسو و همکاران، ۱۹۹۸) نشانگر این است که ادراک کردن حس پاسخگویی (PPR) از جانب همسر بیشتر از خودافشایی و افشاسازی همسر به پیش‌بینی صمیمیت کمک می‌کند. تحلیل‌های اکتشافی نشان می‌دهد که میزان رابطه بین پاسخگویی ادراک شده همسر و صمیمیت برای خانم‌ها در مقایسه با شوهران (آقایان) بیشتر بوده است. این یافته نشان می‌دهد که به نسبت شوهران، افزایش صمیمیت در خانم‌ها قویاً به احساس درک شدن، تأیید شدن، پذیرفته شدن و مراقبت شدن توسط همسرانشان وابسته است (ریس و پتریک، ۱۹۹۶؛ لارنسو و همکاران، ۲۰۰۵). لارنسو و همکاران (۱۹۹۸) مدل ریس و شیور (۱۹۸۸) را با ۶۹ دانشجو مورد آزمایش قرار دادند. پژوهشگران همبستگی مثبت بالایی بین خودافشایی و احساس صمیمیت پیدا کردند؛ هم‌چنین همبستگی مثبت چشمگیری نیز بین افشاسازی شریک و احساس صمیمیت کشف کردند. هم‌چنین مشخص شد حمایت در مقابل پاسخگویی همسر، کاملاً به تجربه صمیمیت کمک می‌کند. خودافشایی و افشاسازی شریک هر دو به صورت قابل توجهی با ادراک پاسخگویی شریک همبسته بودند و زمانی که شریکان در یک تعامل به صورت پاسخگو ادراک شدند، به صورت قابل توجهی با صمیمیت همراه بود. PPR اثرات پیش‌بین خودافشایی و افشاسازی شریک بر روی صمیمیت را میانجیگری کرد.

مطالعه خاطرات روزمره توسط لین^۱ (۱۹۹۲) تأثیر نسبی خودافشایی فرد گوینده و پاسخگویی فرد شنونده بر روی صمیمیت را مقایسه کرد. در پایان دوره ضبط کردن تعاملات، آزمودنی‌ها صمیمیت ارتباطی کلی با هر شخصی که آن‌ها با او تعامل داشتند را ارزیابی کردند. پاسخگویی ادراک شده به طور معناداری بیشتر از خودافشایی واریانس صمیمیت رابطه را تشکیل داد. به عبارت دیگر، هر چه رابطه نزدیک‌تر و صمیمانه‌تر بود، آزمودنی‌ها در طول تعاملات روزمره با آن شریک، پاسخگویی بیشتری را گزارش کردند (ریس و پتریک، ۱۹۹۶).

نتیجه مطالعه رضائی و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد که PPR هم در روابط خطی ساده و هم در اثرات تعاملی بیشترین سهم را در تبیین صمیمیت زناشویی پرستاران داشته است. فقط با وارد کردن اثر تعاملی سبک دلبستگی اجتنابی با پاسخگویی ادراک شده همسر به مدل، تقریباً ۲ درصد به واریانس تبیین شده صمیمیت زناشویی توسط متغیرهای پیش‌بین اضافه گردید. یعنی دلبستگی اجتنابی با تأثیر خیلی کم، تا حدودی نقش تعدیل کننده داشته است. پژوهش حاضر نشان داد که لزوماً افراد نایمن همواره از صمیمیت گریزان نیستند و PPR همان سازه‌ای است که زمینه را برای تجربه صمیمیت در افراد نایمن و ایمن فراهم می‌کند. افراد نایمن متناسب با میزان ادراک شان از پاسخگویی همسرشان سطوح متفاوتی از صمیمیت را در روابط شان تجربه خواهند کرد.

مجموع نتایج ۵۷ مطالعه ارائه شده در بخش یافته‌ها، هدف و فرضیه مقاله حاضر را تأیید کردند. یافته‌های پژوهش‌های پیشین نشان دادند که PPR می‌تواند نقش عوامل تنش‌زا کم رنگ کند و تعهد، اعتماد، رضایت ارتباطی، رضایت جنسی، خودافشایی، آزاداندیشی، ابرازگری عاطفی-هیجانی و سوگیری حافظه مثبت را افزایش دهد. PPR این قابلیت را دارد که تعارضات ارتباطی را تضعیف کند؛ نشانگان افسردگی، اضطراب و مشکلات خواب را از بین ببرد؛ سازگاری با دوره‌های تنش‌زا از جمله دوره والدینی را تسهیل کند؛ عاطف منفی را تسکین داده و عواطف مثبت را تداوم بخشد؛ گشاده روی افراد را بیشتر کرده و حالت تدافعی آن‌ها در مقابل شکست را ضعیف کند که باعث می‌شود افراد نقاط ضعف شان را پذیرفته و شکاف بین خودآیدیه آل و خود واقعی شان را کم کنند و در نتیجه تواضع عقلانی شان بیشتر شود؛ بهزیستی افراد در زمینه‌های مختلف را تقویت کند؛ موجب تجربه رشد پس از آسیب در افراد آسیب دیده شود و سطح کورتیزول افراد را متعادل کند و باعث تسریع فرایند بهبودی جسمانی در افراد آسیب دیده گردد؛ از طریق ایجاد تصویر بدنی مثبت باعث شکل‌گیری نگرش مثبت و سالم نسبت به رابطه جنسی شود؛ می‌تواند کمک کند تا افرادی که گرایش به مصرف دخانیات دارند از جمله سیگار، در آینده احتمال سیگار کشیدن یا تعداد سیگار مصرفی آن‌ها کاهش پیدا کند و حتی در دانش آموزان و دانشجویانی که مربیان خود را پاسخگو ادراک کنند، باعث بهبود عملکرد تحصیلی آن‌ها شود. بنابراین، می‌توان ادعا کرد که PPR یک سازه بازدارنده و محافظت کننده نیرومند است که می‌تواند اثرات و پیامدهای منفی ای را که افراد در روابط تجربه می‌کنند، به حداقل برساند.

به‌طور خلاصه، روش‌شناسی‌های مختلف پژوهش‌هایی که در این بخش به آن‌ها اشاره شد (مطالعات همبستگی، فراتحلیلی، زمینه‌یابی‌های بزرگ، مطالعات خاطرات روزمره و تجربیات آزمایشگاهی) و دامنه حوزه‌هایی را که پوشش می‌دادند (بهزیستی عاطفی، ارضای نیازهای روزمره، دستاوردهای تحصیلی، خدمات درمانی/مراقبت‌های بهداشتی و شناخت اجتماعی) حاکی از این هستند که PPR قابلیت کاربست پذیری گسترده‌ای جهت مطالعه روابط و بهزیستی انسان‌ها دارد. این دقیقاً همان چیزی است که یک اصل سازمان دهنده

مرکزی باید داشته باشد (ریس، ۲۰۱۲). با توجه به ادبیات پژوهش و مطالعات صورت گرفته در این حیطه می‌توان پی برد که PPR همواره به صورت مستقیم یا غیرمستقیم کلیدی‌ترین پیش‌بین صمیمیت بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر آزمودن این فرض بود که آیا PPR این قابلیت را دارد که به عنوان یک سازه محافظت‌کننده در برابر عوامل تهدیدکننده رابطه معرفی گردد. با رجوع به مبانی نظری و پیشینه پژوهشی متوجه شدیم که کلیدی‌ترین پیش‌بین صمیمیت، PPR بود. اما چگونه است که PPR همواره پیش‌بینی‌کننده صمیمیت است؟ قبل از تبیین این مورد خاطر نشان می‌کنیم که PPR یک سازه بازدارنده قدرتمند است. پژوهشگران مختلف اشاره کرده‌اند که PPR هم در بافت‌های مثبت و هم بافت‌های منفی رابطه تضمین‌کننده خوشبختی زوجها خواهد بود (سلکاک و همکاران، ۲۰۱۸). تمام پژوهش‌هایی که مطرح کردیم حاکی از تأثیر مثبت PPR در ساختارهای ارتباطی متنوع است و تا آنجا که ما اطلاع داریم در هیچ پژوهشی به تأثیر منفی PPR بر روی سازه‌های نظری مختلف از جمله صمیمیت، رضایت و سازگاری زناشویی اشاره نشده است. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، PPR از سه عنصر تشکیل یافته است: درک و فهم، اعتباربخشی و مراقبت. زمانی که فرد ادراک کند شریک ارتباطی‌اش خود او را، نیازهایش، ترس‌هایش، اهدافش، عقایدش و موقعیت او را درک می‌کند و به آن‌ها ارزش قائل می‌شود و بدون هیچ پیش‌شرطی آن‌ها را تصدیق می‌کند و در زمانی که نیاز به کمک دارد شریکش به یاریش خواهد رفت و نسبت به سلامتی و بهزیستی او دلواپس خواهد بود؛ فرایند صمیمیت بین آن‌ها به وجود خواهد آمد. بر طبق مدل فرایند بین فردی صمیمیت^۱، PPR از طریق انتقال دادن درک و فهم، اعتباربخشی و مراقبت به فرد افشاءکننده؛ حس اعتماد و ارزشمندی را به او القا خواهد کرد و از طریق افزایش دادن میزان خودافشایی (البته در صورتی که پاسخگویی فرد توسط شریکش به درستی ادراک شود) سطح صمیمیت را گسترش خواهد داد (ریس و شیور، ۱۹۸۸؛ ریس و همکاران، ۲۰۰۴؛ لارنس و همکاران، ۲۰۰۵ و ۱۹۹۸).

هم‌چنین زمانی که افراد شریکانشان را نسبت به نیازهای جنسی‌شان پاسخگو ادراک کنند، کارکرد و رضایت جنسی مطلوب‌تری را تجربه خواهند کرد که منجر به افزایش صمیمیت می‌شود (بیرن بام و همکاران، ۲۰۱۴). از طرف دیگر PPR می‌تواند تعارضات زوجها را در زندگی کاهش داده و صمیمیت را در بین آن‌ها تقویت کند (لشانز-کرزلا و همکاران، ۲۰۲۰). زوج‌هایی که PPR را تجربه می‌کنند، ابرازگری عاطفه در روابط شان بیشتر می‌شود (روان و همکاران، ۲۰۲۰) و تلاش نمی‌کنند تا عواطف شان را سرکوب کنند؛ PPR این قابلیت را دارد که سکون هیجانی^۲ افراد را بشکند (لوجین بوشل^۳ و اسکیبی، ۲۰۲۰) و در نتیجه سطح رضایت و صمیمیت آن‌ها را افزایش دهد.

پیشینه پژوهشی نشان می‌دهد که PPR این قابلیت را دارد که حتی در مشکلاتی که برخی از آن‌ها منشأ زیستی دارند همانند افسردگی (داگان و همکاران، ۲۰۱۴؛ فیکت و همکاران، ۲۰۰۷؛ پیترومانکو^۴ و همکاران، ۲۰۲۲)، اختلالات جنسی (برجران و همکاران، ۲۰۲۱) و خواب (دلی و همکاران، ۲۰۱۸؛ کارمایکل و ریس، ۲۰۰۵) فرایند بهبودی را تسریع کند. PPR به افرادی که از بیماری‌های مزمن همانند سرطان (مین و همکاران، ۲۰۱۸؛ اوتو^۵ و همکاران، ۲۰۱۵؛ مین و همکاران، ۲۰۰۴)، پارکینسون (شمپین و میوز، ۲۰۲۱) یا نشانگان یائسگی (لی و همکاران، ۲۰۲۰) رنج می‌برند یا افرادی که به تازگی از زیر تیغ جراحی بیرون آمده‌اند، کمک می‌کند تا با شرایط جدیدشان سازگار شوند و رشد پس از آسیب را تجربه کنند (کان و همکاران، ۲۰۰۹؛ کال هون و تدسکی، ۲۰۰۶). همه این عوامل دست‌به‌دست هم می‌دهند تا زوجها روابط صمیمانه‌تری را تجربه کنند. مطالعه ریس و همکاران (۲۰۱۸) آشکار کرد که PPR می‌تواند سطح گشودگی افراد را گسترش دهد، آزاداندیشی آن‌ها را افزایش دهد (ایزی شاکوو و ریس، ۲۰۲۱) سوگیری‌های حق‌به‌جانب آن‌ها را کم کند و حالت تدافعی افراد را کم‌رنگ کند؛ که این عوامل منجر به تواضع عقلانی بیشتر زوجها و در نتیجه تجربه صمیمیت در روابط خواهد شد. مطالعه لین (۱۹۹۲) نشان داد که پاسخگویی ادراک‌شده به صورت معناداری بیشتر از خود افشایی واریانس صمیمیت را تشکیل داد. پژوهش تریل و همکاران (۲۰۰۹) مشخص کرد که پاسخگویی حتی زمانی که روابط افراد شکوفا نیست، می‌تواند صمیمیت را تقویت کند.

1 The Interpersonal Process Model of Intimacy (IPMI)

2 Emotional inertia

3 Luginbuehl

4 Pietromonaco

5 Otto

پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم‌ترین پل برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری
Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to ...

PPR عواطف مثبت را تداوم می‌بخشد و در زمان افشاسازی یک رویداد تنش‌زا، عواطف منفی را کاهش می‌دهد (کالینز و فیینی، ۲۰۰۰) و کمک می‌کند تا افراد با داشتن عواطف پویا و مثبت، صمیمیت را در رابطه توسعه دهند (تسفالیز و همکاران، ۲۰۱۸).

همسو با پژوهش بیرن بام و ریس (۲۰۰۶) PPR قادر است تا دیدگاه‌های مثبت و سازنده‌تر نسبت به رابطه جنسی را خصوصاً در میان زنان افزایش دهد و پژوهش‌ها دلالت بر این دارند که هر چه زوج‌ها روابط جنسی بیشتر و ارضاکنده‌تری داشته باشند، سطح صمیمیت جنسی آن‌ها بیشتر خواهد شد. هم‌چنین PPR می‌تواند احساسات مثبت (رافائلی و همکاران، ۲۰۰۸) و شادی (کلایمن و همکاران، ۲۰۱۵) را در طول رابطه افزایش دهد، که آن‌ها نیز قادرند سطح صمیمیت را بالا ببرند.

به طور کلی، نتایج پژوهش‌های پیشین حاکی از این است که PPR این ظرفیت را دارد که به عنوان اصل سازمان دهنده مرکزی به زوج‌ها و افراد دیگر در سایر روابط همانند دوستان، همکاران، دانش آموزان، دانشجویان، معلمان و کادر درمان کمک کند تا عواملی را که می‌توانند باعث به خطر افتادن بقاء رابطه آن‌ها شوند را کنار زده و بر روی جنبه‌های تسهیل کننده رابطه سازگار و سودمند متمرکز شوند.

باتوجه به اینکه کشور ما همانند سایر کشورها درگیر همه‌گیری ویروس کرونا شده است، می‌توان استنباط کرد که پاسخگویی ادراک شده از جانب شریکان ارتباطی می‌تواند به افراد در تمامی روابط و حرفه‌ها از جمله روابط زوجی و حرفه‌های یاری‌رسان همانند پرستاران و پزشک‌ها کمک کند تا میزان تنش و استرس تجربه شده ناشی از این بیماری را به حداقل رسانده و میزان قابل توجهی از صمیمیت، رضایت و سازگاری را در روابط و محیط‌های کاریشان تجربه کنند. تنها محدودیت جدی نویسندگان مقاله حاضر کمبود منابع و پژوهش‌های انجام شده بر روی سازه PPR در داخل کشور بود؛ که همین امر علت استنادی به تنها یک منبع داخلی در متن بود.

بنابراین لازم است پژوهشگران ایرانی به مطالعه نقش PPR در افزایش سطح صمیمیت، رضایت و سازگاری زناشویی بپردازند و میزان تأثیرگذاری این سازه در به حداقل رساندن تعارضات و اختلافات زناشویی را مورد مطالعه قرار دهند.

با در نظر گرفتن پیشینه نظری و پژوهشی ارائه شده در بخش‌های قبلی و با توجه به اینکه پاسخگویی ادراک شده همسر یک سازه بدیع در کشور قلمداد می‌شود و تعداد پژوهش‌هایی که به مطالعه این سازه پرداخته‌اند خیلی محدود است؛ نتایج پژوهش حاضر می‌تواند نقشه راهی برای پژوهش‌های آتی باشد تا پژوهشگران به مطالعه نقش PPR در نمونه‌های ایرانی بپردازند و میزان همخوانی یافته‌های احتمالی با یافته‌های ارائه شده در این مقاله و سایر نتایج به دست آمده در پژوهش‌های خارج از کشور را مقایسه کنند. پیشنهاد می‌شود پژوهشگران به مطالعه تأثیرگذاری این سازه در کنار سایر متغیرها همانند خودافشایی، عزت‌نفس، ذهن آگاهی، منبع کنترل، اسنادها و ... بر روی میزان صمیمیت و رضایت زناشویی در جمعیت‌های گوناگون در مناطق مختلف کشور بپردازند.

منابع

رضائی، م. (۱۴۰۰). «تعیین رابطه پاسخگویی ادراک شده همسر و صمیمیت زناشویی پرستاران: با نقش تعدیل کننده سبک‌های دلبستگی». پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه خوارزمی.

Alonso-Ferres, M., Righetti, F., Valor-Segura, I., & Expósito, F. (2021). How power affects emotional communication during relationship conflicts: The role of perceived partner responsiveness. *Social Psychological and Personality Science*, 12(7), 1203-1215.

Balzarini, R. N., Muise, A., Zoppolat, G., Di Bartolomeo, A., Rodrigues, D. L., Alonso-Ferres, M., ... & Slatcher, R. B. (2020). Love in the time of COVID: Perceived partner responsiveness buffers people from lower relationship quality associated with COVID-related stressors. doi:10.31234/osf.io/e3fh4.

Bar-Kalifa, E., Hen-Weissberg, A., & Rafaeli, E. (2015). Perceived partner responsiveness mediates the association between social anxiety and relationship satisfaction in committed couples. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 34(7), 587-610.

Ben-Gal Dahan, A., & Mikulincer, M. (2021). Attachment and task persistence: attachment orientations, perception of teacher's responsiveness, and adolescents' persistence in academic tasks. *Attachment & Human Development*, 23(5), 665-686.

Bergeron, S., Pâquet, M., Steben, M., & Rosen, N. O. (2021). Perceived partner responsiveness is associated with sexual well-being in couples with genito-pelvic pain. *Journal of Family Psychology*, 35(5), 628-638.

Birnbaum, G. E., & Reis, H. T. (2012). When does responsiveness pique sexual interest? Attachment and sexual desire in initial acquaintanceships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(7), 946-958.

- Birnbaum, G. E., Ein-Dor, T., Reis, H. T., & Segal, N. (2014). Why do men prefer nice women? Gender typicality mediates the effect of responsiveness on perceived attractiveness in initial acquaintanceships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(10), 1341-1353.
- Birnbaum, G. E., Reis, H. T., Mizrahi, M., Kanat-Maymon, Y., Sass, O., & Granovski-Milner, C. (2016). Intimately connected: The importance of partner responsiveness for experiencing sexual desire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 111(4), 530.
- Canavaro, M. C., Silva, S., & Moreira, H. (2015). Is the link between posttraumatic growth and anxious symptoms mediated by marital intimacy in breast cancer patients? *European Journal of Oncology Nursing*, 19(6), 673-679.
- Candel O.S., & Turluc M.N. (2021) The Role of Relational Entitlement, Self-Disclosure and Perceived Partner Responsiveness in Predicting Couple Satisfaction: A Daily-Diary Study. *Front. Psychol.* 12:609232. doi: 10.3389/fpsyg.2021.609232.
- Canevello, A., Michels, V., & Hilaire, N. (2016). Supporting close others' growth after trauma: The role of responsiveness in romantic partners' mutual posttraumatic growth. *Psychological trauma: theory, research, practice, and policy*, 8(3), 334.
- Caprariello, P. A., & Reis, H. T. (2011). Perceived partner responsiveness minimizes defensive reactions to failure. *Social Psychological and Personality Science*, 2(4), 365-372.
- Carmichael, C. L., & Reis, H. T. (2005). Attachment, sleep quality, and depressed affect. *Health Psychology*, 24(5), 526.
- Champagne E.R., Muise A. (2022) Responsiveness and Relationship Satisfaction in Couples Coping With Parkinson's Disease: A Pilot Study. *Psychological Reports*. 125(2):804-821.
- Cook, W. L., Dezangré, M., & De Mol, J. (2018). Sources of perceived responsiveness in family relationships. *Journal of Family Psychology*, 32(6), 743.
- Coyle, M. A., & Carmichael, C. L. (2019). Perceived responsiveness in text messaging: The role of emoji use. *Computers in Human Behavior*, 99, 181-189.
- Dagan, M., Sanderman, R., Hoff, C., Meijerink, W. J., Baas, P. C., van Haastert, M., & Hagedoorn, M. (2014). The interplay between partners' responsiveness and patients' need for emotional expression in couples coping with cancer. *Journal of behavioral medicine*, 37(5), 828-838.
- Derrick, J. L., Leonard, K. E., & Homish, G. G. (2013). Perceived partner responsiveness predicts decreases in smoking during the first nine years of marriage. *Nicotine & Tobacco Research*, 15(9), 1528-1536.
- Doğru, O. C. (2016). *Relationship between perceived partner responsiveness and work engagement* (Doctoral dissertation, Middle East Technical University).
- Dooley, M. K., Sweeny, K., Howell, J. L., & Reynolds, C. A. (2018). Perceptions of romantic partners' responsiveness during a period of stressful uncertainty. *Journal of personality and social psychology*, 115(4), 677.
- Fekete, E. M., Stephens, M. A. P., Mickelson, K. D., & Druley, J. A. (2007). Couples' support provision during illness: The role of perceived emotional responsiveness. *Families, Systems, & Health*, 25(2), 204.
- Freeman, Linda Kramer. (2011). Wall of me: facebook self-disclosure and partner responsiveness resulting in confirmation or violation of expectations and consequences for intimacy and relationships.. Retrieved from the University of Minnesota Digital Conservancy, <https://hdl.handle.net/11299/119330>.
- Gable, S. L., & Reis, H. T. (2006). Intimacy and the Self: An Iterative Model of the Self and Close Relationships. In P. Noller & J. A. Feeney (Eds.), *Close relationships: Functions, forms and processes* (pp. 211–225). Psychology Press/Taylor & Francis (UK).
- Gadassi, R., Bar-Nahum, L. E., Newhouse, S., Anderson, R., Heiman, J. R., Rafaeli, E., & Janssen, E. (2016). Perceived partner responsiveness mediates the association between sexual and marital satisfaction: A daily diary study in newlywed couples. *Archives of sexual behavior*, 45(1), 109-120.
- Gunaydin, G., Selcuk, E., Urganci, B., & Yalcintas, S. (2021). Today you care, tomorrow you don't: Differential roles of responsiveness variability and average responsiveness in romantic attachment. *Social Psychological and Personality Science*, 12(5), 839-849.
- Itzhakov, G., & Reis, H. T. (2021). Perceived responsiveness increases tolerance of attitude ambivalence and enhances intentions to behave in an open-minded manner. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 47(3), 468-485.
- Jesslyn, E., & Dewi, F. I. R. (2020, May). Trust in Dating Couples: Attachment Anxiety, Attachment Avoidance, and Perceived Partner Responsiveness. In *Tarumanagara International Conference on the Applications of Social Sciences and Humanities (TICASH 2019)* (pp. 684-691). Atlantis Press.
- Jolink, T. A., Chang, Y. P., & Algoe, S. B. (2022). Perceived partner responsiveness forecasts behavioral intimacy as measured by affectionate touch. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 48(2), 203-221.
- Kane, H. S., McCall, C., Collins, N. L., & Blascovich, J. (2012). Mere presence is not enough: Responsive support in a virtual world. *Journal of experimental social psychology*, 48(1), 37-44.
- Kleiman, E. M., Kashdan, T. B., Monfort, S. S., Machell, K. A., & Goodman, F. R. (2015). Perceived responsiveness during an initial social interaction with a stranger predicts a positive memory bias one week later. *Cognition and Emotion*, 29(2), 332-341.
- Koçak, A., Mouratidis, A., Uçanok, Z., Selcuk, E., & Davies, P. T. (2020). Need Satisfaction as a Mediator of Associations between Interparental Relationship Dimensions and Autonomy Supportive Parenting: A Weekly Diary Study. *Family process*, 59(4), 1874-1890.

پاسخگویی ادراک‌شده همسر یک سازه بازدارنده (محافظت‌کننده) تأثیرگذار؛ مستحکم‌ترین پل برای تجربه صمیمیت در روابط: یک مطالعه مروری
 Perceived Partner Responsiveness as an influential buffering (protective) construct; The well-grounded bridge to ...

- Lachance-Grzela, M., Ross-Plourde, M., Vautour, M., Larocque, M., & Duguay, A. (2020). Mindfulness, Perceived Partner Responsiveness, and Relational Conflict Among Emerging Adult Couples. *Canadian Journal of Counselling & Psychotherapy/Revue Canadienne de Counseling et de Psychothérapie*, 54(3).
- Laurenceau, J. P., Barrett, L. F., & Pietromonaco, P. R. (1998). Intimacy as an interpersonal process: The importance of self-disclosure, partner disclosure, and perceived partner responsiveness in interpersonal exchanges. *Journal of personality and social psychology*, 74(5), 1238.
- Laurenceau, J. P., Barrett, L. F., & Rovine, M. J. (2005). The interpersonal process model of intimacy in marriage: A diary and multilevel modeling approach. *Journal of family psychology*, 19(2), 314.
- Lee, K., Jun, H. J., Joo, S., & Lee, S. A. (2020). Perceived Partner Responsiveness Attenuate the Link Between Menopausal Symptoms and Depressed Affect. *Innovation in Aging*, 4(Suppl 1), 307-308.
- Luginbuehl, T., & Schoebi, D. (2020). Emotion dynamics and responsiveness in intimate relationships. *Emotion*, 20(2), 133–148. <https://doi.org/10.1037/emo0000540>.
- Manne, S., Kashy, D. A., Zaider, T., Lee, D., Kim, I. Y., Heckman, C., ... & Virtue, S. M. (2018). Interpersonal processes and intimacy among men with localized prostate cancer and their partners. *Journal of Family Psychology*, 32(5), 664.
- Manne, S., Ostroff, J., Rini, C., Fox, K., Goldstein, L., & Grana, G. (2004). The interpersonal process model of intimacy: The role of self-disclosure, partner disclosure, and partner responsiveness in interactions between breast cancer patients and their partners. *Journal of Family Psychology*, 18(4), 589.
- Merwin K., & Rosen, N. (2020). Perceived Partner Responsiveness Moderates the Associations Between Sexual Talk and Sexual and Relationship Well-Being in Individuals in Long-Term Relationships. *J Sex Res.*;57(3):351-364. doi: 10.1080/00224499.2019.1610151. Epub 2019 May 15. PMID: 31090449.
- Muise, A., & Impett, E. A. (2015). Good, giving, and game: The relationship benefits of communal sexual motivation. *Social Psychological and Personality Science*, 6(2), 164-172.
- Munk, R. J. (2020). *Household labor and marital quality: perceived partner responsiveness as a buffer for unfair divisions of labor* (Doctoral dissertation, University of Missouri--Columbia). <https://hdl.handle.net/10355/78629>
- Naraškevičiūtė, E. (2017). *The relationship between perceived partner's responsiveness and sexual satisfaction: The role of positive body image* (Master's thesis).
- O'Neill, A. S., Mohr, C. D., Bodner, T. E., & Hammer, L. B. (2020). Perceived partner responsiveness, pain, and sleep: A dyadic study of military-connected couples. *Health Psychology*, 39(12), 1089–1099. <https://doi.org/10.1037/hea0001035>.
- Pauw, L. S., Hoogeveen, S., Breitenstein, C. J., Meier, F., Rauch-Andereg, V., Neysari, M., ... & Milek, A. (2021). Spillover Effects When Taking Turns in Dyadic Coping: How Lingering Negative Affect and Perceived Partner Responsiveness Shape Subsequent Support Provision. *Frontiers in psychology*, 12, 371.
- Petty, S. (2017). *The association of high social anxiety and perceived responsiveness with self-disclosure* (Master's thesis).
- Pietromonaco, P. R., Overall, N. C., & Powers, S. I. (2022). Depressive Symptoms, External Stress, and Marital Adjustment: The Buffering Effect of Partner's Responsive Behavior. *Social psychological and personality science*, 13(1), 220–232. <https://doi.org/10.1177/19485506211001687>.
- Raposo, S. (2020). *How Attachment Shapes Approaches to Sexual Need Fulfillment* (Master's thesis).
- Raposo, S., & Muise, A. (2021). Perceived partner sexual responsiveness buffers anxiously attached individuals' relationship and sexual quality in daily life. *Journal of Family Psychology*, 35(4), 500–509. <https://doi.org/10.1037/fam0000823>.
- Reis, H. T. (2012). Perceived partner responsiveness as an organizing theme for the study of relationships and well-being. In L. Campbell & T. J. Loving (Eds.), *Interdisciplinary research on close relationships: The case for integration* (pp. 27–52). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/13486-002>.
- Reis, H. T. (2013). Relationship well-being: The central role of perceived partner responsiveness. In C. Hazan & M. I. Campa (Eds.), *Human bonding: The science of affectional ties* (pp. 283–307). The Guilford Press.
- Reis, H. T. (2014). Responsiveness: Affective interdependence in close relationships. In M. Mikulincer & P. R. Shaver (Eds.), *Mechanisms of social connection: From brain to group* (pp. 255–271). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14250-015>.
- Reis, H. T., & Patrick, B. C. (1996). Attachment and intimacy: Component processes. In E. T. Higgins & A. W. Kruglanski (Eds.), *Social psychology: Handbook of basic principles* (pp. 523–563). The Guilford Press.
- Reis, H. T., Clark, M. S., & Holmes, J. G. (2004). Perceived Partner Responsiveness as an Organizing Construct in the Study of Intimacy and Closeness. In D. J. Mashek & A. P. Aron (Eds.), *Handbook of closeness and intimacy* (pp. 201–225). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Reis, H. T., Crasta, D., Rogge, R. D., Maniaci, M. R., & Carmichael, C. L. (2017). Perceived Partner Responsiveness Scale (PPRS) (Reis & Carmichael, 2006). *The sourcebook of listening research: Methodology and measures*, 516-521. <https://doi.org/10.1002/9781119102991.ch57>
- Reis, H. T., Lee, K. Y., O'Keefe, S. D., & Clark, M. S. (2018). Perceived partner responsiveness promotes intellectual humility. *Journal of Experimental Social Psychology*, 79, 21-33.
- Reis, H. T., & Shaver, P. (1988). Intimacy as an interpersonal process. In S. Duck, D. F. Hay, S. E. Hobfoll, W. Ickes, & B. M. Montgomery (Eds.), *Handbook of personal relationships: Theory, research and interventions* (pp. 367–389). John Wiley & Sons.
- Rice, T. M., Kumashiro, M., & Arriaga, X. B. (2020). Mind the Gap: Perceived Partner Responsiveness as a Bridge between General and Partner-Specific Attachment Security. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(19), 7178.

- Rosen, N. O., Williams, L., Vannier, S. A., & Mackinnon, S. P. (2020). Sexual intimacy in first-time mothers: Associations with sexual and relationship satisfaction across three waves. *Archives of Sexual Behavior*, 49(8), 2849-2861.
- Ruan, Y., Reis, H. T., Clark, M. S., Hirsch, J. L., & Bink, B. D. (2020). Can I tell you how I feel? Perceived partner responsiveness encourages emotional expression. *Emotion*, 20(3), 329-342. <https://doi.org/10.1037/emo0000650>.
- Selcuk, E., & Ong, A. D. (2013). Perceived partner responsiveness moderates the association between received emotional support and all-cause mortality. *Health Psychology*, 32(2), 231-235. <https://doi.org/10.1037/a0028276>.
- Selcuk, E., Gunaydin, G., Ong, A. D., & Almeida, D. M. (2016). Does partner responsiveness predict hedonic and eudaimonic well-being? A 10-year longitudinal study. *Journal of Marriage and Family*, 78(2), 311-325. <https://doi.org/10.1111/jomf.12272>
- Selcuk, E., Karagobek, A. B., & Gunaydin, G. (2018). Responsiveness as a key predictor of happiness: Mechanisms and unanswered questions. In M. Demir & N. Sümer (Eds.), *Close relationships and happiness across cultures* (pp. 1-18). Springer International Publishing/Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-319-89663-2_1.
- Selcuk, E., Stanton, S. C., Slatcher, R. B., & Ong, A. D. (2017). Perceived partner responsiveness predicts better sleep quality through lower anxiety. *Social Psychological and Personality Science*, 8(1), 83-92.
- Slatcher, R. B., Selcuk, E., & Ong, A. D. (2015). Perceived partner responsiveness predicts diurnal cortisol profiles 10 years later. *Psychological Science*, 26(7), 972-982.
- Stanton, S. C., Chan, A., & Gazder, T. (2021). Mindfulness, Perceived Partner Responsiveness, and Relationship Quality: A Dyadic Longitudinal Mediation Model. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(11):3310-3332.
- Stanton, S. C., Selcuk, E., Farrell, A. K., Slatcher, R. B., & Ong, A. D. (2019). Perceived partner responsiveness, daily negative affect reactivity, and all-cause mortality: A 20-year longitudinal study. *Psychosomatic Medicine*, 81(1), 7-15.
- TAŞFİLİZ, D. (2019). *Unveiling the role of perceived partner responsiveness in the link between emotional disclosure and well-being: a comparison of Turkish and Dutch young adults* (Doctoral dissertation, Middle East Technical University).
- Tasfiliz, D., Selcuk, E., Gunaydin, G., Slatcher, R. B., Corriero, E. F., & Ong, A. D. (2018). Patterns of perceived partner responsiveness and well-being in Japan and the United States. *Journal of Family Psychology*, 32(3), 355-365. <https://doi.org/10.1037/fam0000378>.
- Walsh, R. M., Forest, A. L., & Orehek, E. (2020). Self-disclosure on social media: The role of perceived network responsiveness. *Computers in Human Behavior*, 104, Article 106162. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.106162>.
- Zhou, J. (2018). *Vantage Sensitivity to Perceived Partner Responsiveness: Examine the Moderating Role of Heart Rate Variability*. (Master's thesis). <https://doi.org/10.7298/X4TD9VJS>.